

Суханова Г., Гусак П., Куртбеков А., Плещевенко В.

ПРОБЛЕМА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Реформування закладів вищої освіти має на меті проблеми підвищення якості підготовки спеціалістів, здатних до ефективної роботи в умовах військового часу та ринкової економіки.

В умовах ускладнення та мобільності сучасного суспільного життя, розширення сфер педагогічної діяльності професійна підготовка вчителів у закладах вищої освіти не спроможна навчити вчителя фізичної культури раз і назавжди, оскільки сьогодення вимагає його професійного самовдосконалення протягом життя.

Підготовка вчителя представляє собою процес, спрямований на досягнення результату, обумовленого соціальним замовленням суспільства, який виражається у понятті “готовність вчителя до професійної діяльності та професіоналізм”.

На думку Є. Климова, професіоналізм необхідно розглядати не просто як якийсь високий рівень знань, умінь і результатів діяльності людини в певній сфері, а як певну системну організацію свідомості людини [3].

Дослідниця І.В. Шаповалова визначає, що професіоналізм – це найвищий рівень педагогічної майстерності, якого особистість досягає шляхом свідомого освоєння професії, компетентного виконання функціональних обов’язків і перманентного оновлення фахових знань. На високих рівнях професіоналізму педагог виявляє себе як ерудит, спеціаліст за покликанням, майстер, діагност, гуманіст, самодіагност, новатор, учасник педагогічного співробітництва, дослідник, який засвоїв акмеологічні технології переходу на наступний рівень професіоналізму та зрілості [9, с. 33-342]

За словами А. Маркової [6], на шляху до професіоналізму педагог проходить ряд етапів: адаптації до професії; самоактуалізації у ній; вільного володіння нею на рівні майстерності; гармонізації вчителя з професією; вільного володіння нею на рівні творчості.

А. Сватєєв запропонував деталізоване визначення терміна «готовність»:

- інтегральна особистісна якість, що забезпечує цілеспрямоване вирішення педагогічних завдань;
- професійна якість, що є результатом цілеспрямованої підготовки фахівця у ВНЗ;
- особливий психічний стан, що забезпечує успішність професійної діяльності; – попередній стан: готовність суб'єкта розпочати професійну діяльність, бути в цій діяльності і знаходитися в ній тривалий час;
- активно-дієвий стан: результат особистісного зростання фахівця у своїй професії, котрий характеризується реальними діями щодо вдосконалення своєї майстерності; зростання особистості, що забезпечує швидку адаптацію, ефективну актуалізацію та використання у процесі практичної роботи набутих у ЗВО знань, умінь і навичок;
- стан новоутворення, що забезпечує оптимальне функціонування особистості в суспільстві, професійну адаптацію та сприяє успішній реалізації [7].

А.І. Щербаков [10] у структурі педагогічної діяльності поряд з конструктивною, організаційною і комунікативною функцією виокремлює ще інформаційну, розвивальну, орієнтаційну, мобілізаційну і дослідницьку (гностичну) функції.

Науковці Дьяченко М.И., Кандилович Л.А., інтерпретують готовність як якісний показник саморегуляції особистості на фізіологічному, психологічному, соціальному рівнях проходження процесів, якими визначається поведінка людини. Вчені вважають, що готовність – це вибіркова прогнозуюча активність особистості на стадії її підготовки до

діяльності, яка починається з моменту визначення мети на основі усвідомлення потреб та мотивів і розвивається відповідно до визначених особистістю плану, настанов, загальних моделей наступних дій, які втілюються у предметні дії і відповідають чітко визначеним засобам і способам діяльності [1, с. 101-103].

Готовність майбутніх фахівців фізичного виховання до професійної діяльності характеризується вченими як цілісний прояв особистості, комплекс необхідних знань, умінь і здібностей, результат професійної освіти та виховання, соціальної зрілості особистості, компонентами якої виступає психологічна, науково-теоретична, практична, фізична і психофізична готовність [2, 6].

Л.П.Сущенко [8, с.211] у науковий обіг вводить поняття «особистісно орієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту» – це науково обґрунтована система суб'єкт – суб'єктної взаємодії студентів і професорсько-викладацького складу закладу вищої освіти, в основу побудови якої покладено принцип особистісного підходу і яка інформаційно навантажена за змістом, індивідуалізована за формою, інтенсивна у часовому вимірі, має за мету формування смислової парадигми особистості майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту.

Отже, аналіз наукової літератури з питань готовності вчителів до різних видів діяльності свідчить про те, що вчені по-різному підходять до визначення та характеристики її структурних компонентів. Дослідження готовності до різних видів педагогічної діяльності виявило, що домінантними елементами є мотиваційний, орієнтований, операційний, вольовий та оцінний компоненти. Інші вчені вважають, що готовність до педагогічної діяльності повинна складатися із конструктивного, організаційного, комунікаційного, а також мотиваційного, інформаційного, розвивального, орієнтаційного, мобілізаційного та дослідницького компонентів. Готовність вчителів фізичної культури до професійної діяльності є системним утворенням і

характеризується психологічною, науково-теоретичною, практичною, фізичною і психофізіологічною готовністю.

Список використаних джерел

1. Дьяченко М.И., Кандыбович Л.А. Психологические проблемы готовности к деятельности. Минск.: Изд-во БГУ, 1976. 176 с.
2. Карабанов Є.О., Купреєнко М.В., Непша О.В. Формування культури здоров'я в процесі фізичного виховання школярів. *Північне Приазов'я: проблеми регіонального розвитку у міжнародному контексті*. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В. 2017. С. 134-136.
3. Климов Е. А. Психология профессионала: избранные психологические труды. Москва: Изд-во «Институт практической психологии»; Воронеж: НПО «МОДЭК». 1996. 400 с.
4. Кузьмина Н.В. Методы системного педагогического исследования. Л.: ЛГУ, 1980. 170 с.
5. Котова О.В. Непша О.В. Структурні компоненти підготовки майбутніх вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Херсон: ХДУ. 2014. Вип. 81. Том 1. С. 164-168.
6. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва: Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 308 с.
7. Сватъев А. В. Підготовка майбутнього тренера-викладача до професійної діяльності (теоретико-методичний аспект): монографія. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2012. 520 с.
8. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект): Монографія. Запоріжжя: Запорізький державний університет. 2003. 442 с.
9. Шаповалова І. В. Модель підготовки майбутнього вчителя фізичної культури до професійного самовдосконалення в умовах модернізації професійної освіти. *Витоки педагогічної майстерності*. Серія «Педагогічні

науки»: зб. наук. праць. Полтава: ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2015. Вип. 15. С. 336-342.

10. Щербаков А.И. Психологические основы формирования личности советского учителя в ситеме высшего педагогического образования. М.: Просвещение, 1967. 266 с.